

בבית הדין הצבאי לערעורים

בפני :

תא"ל אורלי מרקמן - משנה לנשיא
אל"ם מאיה הלר - שופטת
אל"ם צביקה צורן - שופט

בעניין :

ח/XXX טוראי א' ח' – המערער (ע"י ב"כ, סרן נתנאל יעקב חי ; סרן עמית שוחנצקי ; סגן אנסטסיה סורז'נקו)

נגד

התובע הצבאי הראשי – המשיב (ע"י ב"כ, סרן שחף חיטמן-אפיני)

ערעור על פסק דין של בית הדין הצבאי המחוזי במחוז שיפוטי המרכז שניתן בתיק מרכז (מחוזי) 34/17 (אל"ם כרמל ווהבי – נשיא ; סרן יוגב לוטטי – שופט ; סרן אלחנן זלוצובר – שופט) ביום 30.7.2017. הערעור (חומרת העונש) נדחה.

פסק-דין

כללי

1. טור' א' ח', המערער, הורשע בבית הדין הצבאי המחוזי, לפי הודאתו, בעבירה של אי שמירתו של רכוש צבאי, לפי סעיף 80 סיפה, לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955. על המערער נגזרו בבית-הדין קמא, שלושים (30) ימי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי שניים עשר (12) ימי מעצר, חודשיים מאסר על תנאי וקנס בסך 1,000 ש"ח. ההגנה ערערה על חומרת העונש שנגזר למערער. נטען, כי יש להימנע ממאסר בפועל בכליאה ממשית, מעבר לתקופת המעצר, שבה שהה המערער במהלך החקירה ולחלופין, להשית תחתיו, מאסר בפועל שירוצה בדרך של עבודה צבאית.

פרטי המעשה ונסיבותיו של העושה

2. הנסיבות אשר בבסיס הרשעתו של המערער התבססו על כתב האישום והפרטים הנוספים שהובאו לפני בית הדין קמא. בהתייחסו לנסיבות אלו, פירט בית הדין קמא כדלקמן:

"במהלך טירונות בבא"ח חטיבה XXX, ביום 5.4.2016, נופק לנאשם נשק מסוג M-4... בסמוך לאחר מכן, החל הנאשם לצאת לחופשות בסופי השבוע כשהנשק האמור עמו. במועד שאינו ידוע, בעיר נתניה, השאיר הנאשם את הנשק בתא המטען של רכבו ללא השגחה, לפרק זמן לא ידוע. במועד אחר, שאף הוא אינו ידוע, בחניון מתחם בתי הקולנוע סינמה סיטי, בסמוך לצומת גלילות... השאיר הנאשם את הנשק בתא המטען של רכבו ללא השגחה, לפרק זמן לא ידוע. עוד עולה מכתב האישום, כי ביום 2.9.2016, לאחר שנסע ברכבו מביתו בשוב מעלות-תרשיחא לכיוון סינמה סיטי, נטל הנאשם עמו את הנשק והניחו בתא המטען של רכבו. בדרך, עצר הנאשם בתחנת דלק, לפרק זמן של מספר דקות, תוך הותרת הנשק בתא המטען של הרכב ללא השגחה. לאחר מכן, אסף הנאשם את חברתו והשניים נסעו ברכבו של הנאשם לסינמה סיטי. הנאשם החנה את הרכב בחניון סמוך ונכנס עם חברתו לסינמה סיטי, תוך שהותיר את נשקו בתא המטען של הרכב ללא השגחה ולפרק זמן של מספר שעות. במהלך שהיית הנאשם במתחם הסינמה סיטי נפרץ תא המטען של רכבו והנשק נגנב. עם שובו של הנאשם לרכב, הוא גילה את האמור. הנשק שנגנב, לא אותר".

3. בואר גם, כי לאחר המקרה, דיווח המערער על הגניבה למשטרת ישראל, שיתף פעולה בחקירה ואף מסר שמות של שני אזרחים, שבהם חשד במעורבות בגניבת הנשק. מהשניים לא נגבתה התייחסות.

4. עולה גם, כי המערער התגייס לשירות הצבאי ביום 22.3.2016 לשרת כלוחם ובעת המעשה היה עדיין בטירונות. המערער לא היה חב בשירות צבאי ובכל זאת, התנדב לשירות הצבאי והיה חדור מוטיבציה לשרת כלוחם. בעקבות המקרה, הודח מתפקיד לחימה והועבר לשרת כנהג משא במפקדת החטיבה. מפקדו העיד כעד מטעם ההגנה בבית הדין המחוזי וציין לשבח את תפקודו האחראי והמסור כנהג משא באזור יהודה ושומרון, וזאת חרף נסיבות מורכבות מבית.

נימוקי גזר-דינה של הערכאה קמא

5. בהידרשו לסוגיית עונשו של המערער, הוטעם תחילה, כי "מעשיו של המערער פגעו במספר ערכים מוגנים ובראשם שלום הביטחון והציבור", בעיקר נוכח העובדה, שהנשק לא נמצא. בית הדין קמא הנכבד שב והדגיש, כי "מדובר בנאשם שהיה בקיא

בהוראות הנוגעות לשמירת נשק מחוץ ליחידה, אולם בארבע הזדמנויות שונות הותיר את הנשק בתא המטען של רכבו, במקומות ציבוריים, והכל מתוך בחירה מודעת ומטעמי נוחות" [הדגשה במקור]. בהתאם, נקבע כי עסקינן ב"התנהגות חוזרת ונשנית שמשקפת את הזלזול של הנאשם בהוראות הנוגעות לשמירתו של הנשק מחוץ ליחידה" [הדגשה במקור].

6. בהמשך, לאחר בחינה של פסקי-דין במקרים דומים, פסק בית הדין קמא, כי "מתחם העונש ההולם נע בין חודש מאסר בכליאה ממשית לבין מספר חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודה צבאית". בואר, כי לא נמצא טעם לסטות לקולה ממתחם העונש ההולם.

7. אשר לעונש בתוך המתחם, ציין בית הדין קמא את עמדת ההגנה, שלפיה "ככל שבית הדין יטיל עונש מאסר החורג מתקופת המעצר, הרי שהנאשם מעדיף כי הדגש יושם על משך המאסר ולא על סוגו". בית הדין קמא מצא להתחשב בנטילת האחריות של המערער, בשיתוף הפעולה שלו בחקירה, ברקעו האישי הייחודי, בהתנדבותו לשרת כלוחם בצבא ובאופן החיובי שבו הוא ממלא את תפקידו בצבא, מאז המקרה. בהתאם, העמיד בית הדין המחוזי את עונשו של המערער על הרף התחתון של מתחם העונש ההולם, שלושים ימי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי וקנס.

עמדת ההגנה

8. ההגנה ציינה את הרקע האישי הייחודי של המערער, את נסיבותיו מבית ובעיקר, את התנדבותו לשרת כלוחם בצבא ואת היותו חייל מסור ותורם, על אף שהודח מתפקיד לחימה והגם שקידומו בדרגה עוכב. נטען, כי נתונים אלה מלמדים על השתלבותו של המערער בצבא וכי לצד העובדה, כי נטל אחריות על מעשיו ושיתוף פעולה בחקירה – מצביעים על משקל רב שיש ליתן לאינטרס השיקום בעניינו.

9. נטען גם, כי מדיניות הענישה הנוהגת מאפשרת להעמיד את מתחם העונש ההולם על רף תחתון שאינו כולל דווקא מאסר בפועל ובעניין זה, הפנתה ההגנה, בין היתר, אל ע' 22/04 סגן קוטף נ' התובע הצבאי הראשי (2004).

10. לדידה של ההגנה, אין מקום להשיב את המערער אל מאחורי סורג ובריה ויש להימנע מהטלת מאסר בפועל לתקופה העולה על משך המעצר, שבו היה נתון במהלך החקירה (12 ימים). לחלופין נטען, כי נוכח צרכי השיקום ונתוניו הייחודיים של המערער, מן הראוי להמיר את יתרת עונש המאסר בפועל בעבודה צבאית. ההגנה הבהירה, כי עמדתה בנושא העבודה הצבאית, כפי שהובעה בערכאה דלמטה, נבעה מעמדתה העקרונית ביחס לעונש.

עמדת התביעה הצבאית

11. התביעה הצבאית עתרה לדחות את ערעור ההגנה, תוך שהבהירה, כי בהתאם למדיניות הענישה הנוהגת, באיזון בין חומרת העבירה לבין נסיבותיו האישיות של המערער, לא ניתן לקבוע כי נפל פגם בגזר הדין של בית הדין קמא ולפיכך, אין עילה להתערב בו. התביעה הדגישה את מספר הפעמים, שבהן נכשל המערער בהזנחת נשקו. הודגש, כי המערער לא שכח את נשקו, אלא פעל מתוך בחירה ומטעמים של נוחות גרידא, והפקירו במקום ציבורי, ללא השגחה. עוד בואר, כי המערער, במועד האירוע, היה מצוי בטירונות לחימה, מעוז המשמעת בצה"ל, והיה בקיא היטב בהוראות לאבטחת נשקו האישי ובכללים בנושא.

דיון והכרעה

12. לפנינו מקרה מובהק של "זלזול נמשך בכללי הזהירות והשמירה הבסיסיים" על כלי נשק (ע/266/02 **התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט שבלב** (2003)). עסקין בהזנחה ברורה ומודעת של הנשק והפקרתו במקום ציבורי, בניגוד גמור לכללים בנושא. לצד מידת האשם של המערער, יש ליתן משקל אף לנזק שנגרם – אבדן הנשק, אשר ברי כי עלול להגיע לידיים עויינות או עברייניות, על כל הסכנות לציבור הטמונות בכך.

13. עיון בפסיקת בית-דין זה, לאורך שנים, מצביע על מדיניות של ענישה משמעותית, הכוללת עונשי מאסר קצרים בכליאה ממשית או עונשי מאסר בפועל, לתקופות ממושכות יותר בדרך של עבודה צבאית (לדיון על היחס ועל **ההבדל האיכותי** בין עונש מאסר בפועל בעבודה צבאית לעונש מאסר בפועל בכליאה ממשית, לעומת **ההבדל הכמותי** ביניהם, ראו: רע"פ 483/14 **אמסלם נ' מדינת ישראל** (טרם פורסם, 19.5.2014), ע"פ 5026/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (טרם פורסם, 10.2.2013); ע/62/16 **התובע הצבאי הראשי נ' סמל ברום** (2016), והשוו גם בין הוראת סעיף 404א(ב)(2) להוראת סעיף 404א(ב)(4) לחוק השיפוט הצבאי, בכל הנוגע לתקופת המאסר בפועל, אשר אינה נושאת "רישום פלילי מלא", על-פי תיקון 63 לחוק השיפוט הצבאי). בעניין זה נפנה לעניין **שבלב** לעיל וכן לע/132/08 **סגן טדגי נ' התובע הצבאי הראשי** (2008), ע/120/08 **טור' חדד נ' התובע הצבאי הראשי** (2008), וע/110/03 **רב"ט סטירו נ' התובע הצבאי הראשי** (2003)).

14. אין זאת אלא, שבנסיבות המקרה, נוכח מידת האשם ובשים-לב למדיניות הענישה הנוהגת, מתחם העונש ההולם שנקבע, הוא ראוי ומאוזן.

15. נבהיר עוד, כי בחינת התמונה הכוללת מעלה, כי אין בנסיבות המקרה והעושה, כדי להצדיק סטייה לקולה מן המתחם, משיקולים של שיקום. אמנם, ראוי ליתן משקל נכבד לנסיבותיו האישיות הייחודיות של המערער בכלל, ולהתנדבותו לשרת

בצבא, בפרט. יש להתחשב בשירותו הצבאי התורם עד כה ואף בנטילת האחריות למעשים ובשיתוף הפעולה בחקירה. בד בבד, יש ליתן משקל להיבטים של הרתעה, נוכח השתלשלות העניינים כמפורט לעיל, לרבות בקיאותו של המערער בכללי הזהירות וההקפדה הנדרשים בטיפול ובאבטחת רכוש צבאי, שהוא נשק, והסיכון הפוטנציאלי לחיי אדם, הטמון באובדן הנשק.

16. במהלך הדיון בערעור, הוצע להגנה לשקול, בהתאם לעתירתה החלופית, להמיר את המאסר בכליאה ממשית בעבודה צבאית, מתוך התחשבות בנתוניו של המערער ובשירותו הצבאי לאחר המקרה. בואר, כי בהתאם למדיניות הענישה הנוהגת, משיקולים של הלימה, אפשרות זו ראוי שתהא כרוכה בהארכת משך המאסר בפועל. ההגנה דחתה את ההצעה ועמדה על עתירתה כמפורט לעיל.

17. בחינת פסק-דינו של בית-דין קמא הנכבד מעלה, כי בית הדין בחן היטב את נסיבות המקרה ושקל כנדרש את שיקולי הענישה הרלוונטיים. בית הדין סקר את מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים ואף ייחס משקל רב לקולה להיבטי השיקום במקרה דנן, על רקע שירותו הצבאי של המערער מאז המקרה ונסיבותיו האישיות. בחינה כוללת של נסיבות המקרה והעושה מעלה, כי תמהיל הענישה שקבע בית הדין קמא, אינו מצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור.

18. לפיכך, לא מצאנו לנכון להתערב בעונש שהטיל בית הדין קמא על המערער, על מרכיביו השונים, וראינו לדחות את ערעור ההגנה.

19. המערער יתייצב בבס"כ XXX, ביום 3.10.2017, עד לשעה 10:00, לשם ריצוי עונש המאסר בפועל בכליאה ממשית.

ניתן והודע היום, י"ב באלול התשע"ז, 3 בספטמבר 2016, בפומבי ובמעמד הצדדים.

המשנה לנשיא		שופטת	שופט		
חתימת המגיה: _____		העתק	נאמן	למקור	
		סגן	קורל	מכני	
		קצינת	בית	הדין	
תאריך: _____					